

Javaslatok a 2-16 Hármas-Körös alegységet érintő intézkedésekre

Vízfolyások, állóvizek és felszín alatti vizek állapotának javítása

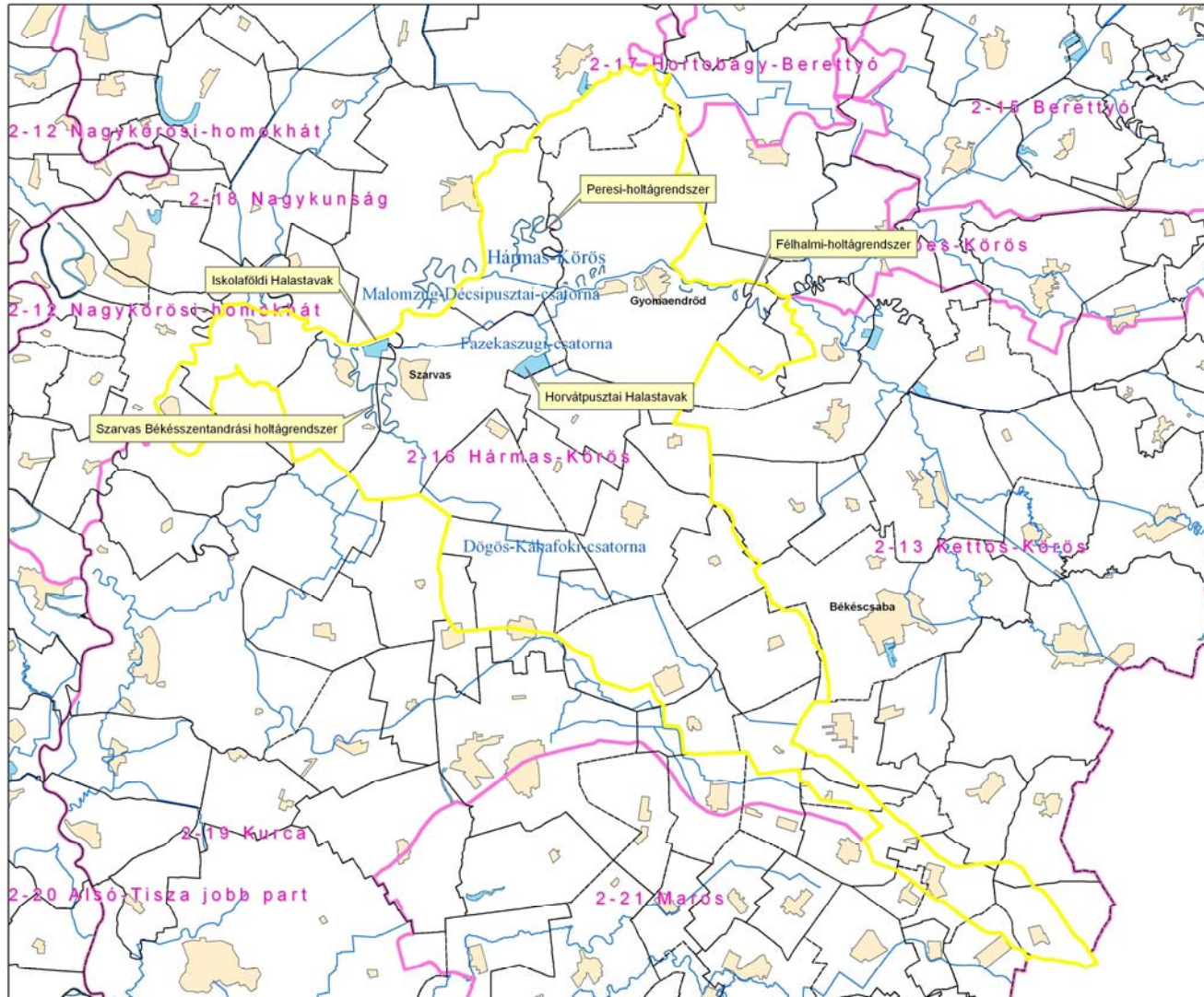
Előadó: Wágner Mária
(KÖR-KÖVIZIG)

"Vízgyűjtő-gazdálkodási tervek készítése" (KEOP-2.5.0/A)

2009. július

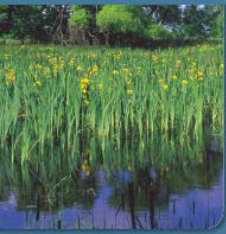
2-16 Hármaskörös alegység felszíni vizei

Jelmagyarázat

- Külsőterület
- Tervezési alegységek
- Vízfolyás víztest
- Belterület
- Állóvíz víztest
- Hármaskörös alegység

1:300 000

2-16 alegység vizei

(jelentősebb felszíni és felszín alatti víztestek)

Főbb vízfolyások:

- Dögös-Kákafoki főcsatorna
- Malomzg-Décsipusztai csatorna
- Fazekaszugi főcsatorna
- Hármás-Körös

Állóvizek:

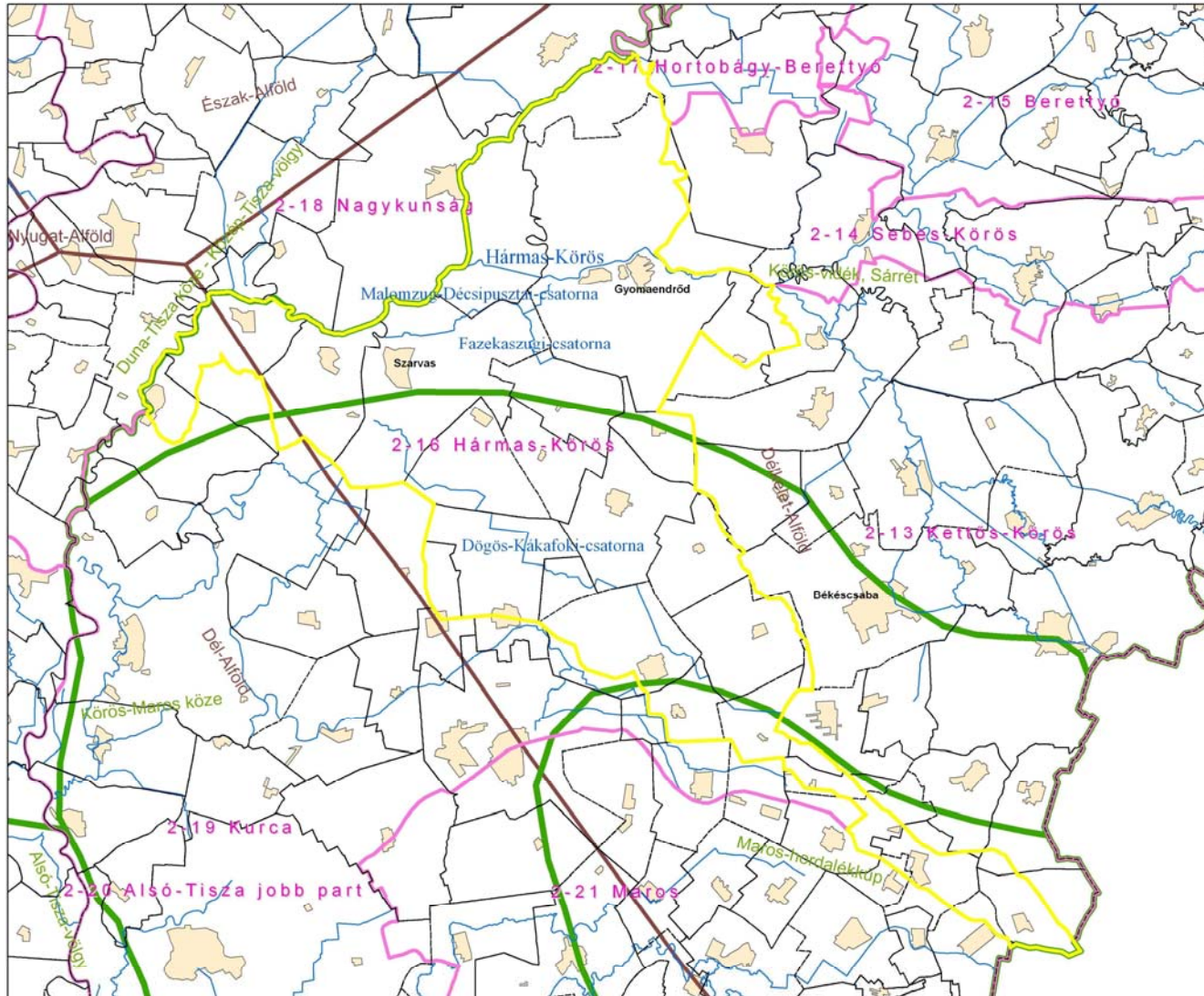
- Szarvas-Békésszentandrás holtágrendszer
- Peresi holtágrendszer
- Félhalmi holtágrendszer
- Iskolaföldi halastavak
- Horvátpusztai halastavak

Főbb felszín alatti víztestek:

- Körös-vidék, Sárrét: talajvíz
- Maros hordalékkúp: talajvíz, rétegvíz
- Körös-Maros köze: talajvíz, rétegvíz
- Körös-vidék, Sárrét: rétegvíz
- Délkelet-Alföld: termálvíz

2-16 Hármaskörös alegység felszín alatti vizei

Jelmagyarázat

- Külföld
- Tervezési alegységek
- Vízfolyás víztest
- Sekély/hideg por. vízt.
- Porózus term. vízt.
- Belterület
- Hármaskörös alegység

1:300 000

Jelentős vízgazdálkodási problémák

Vízfolyások és állóvizek

1. Vízfolyások és állóvizek szabályozottsága

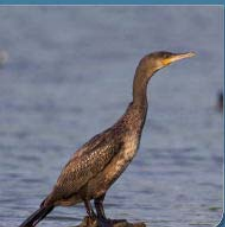
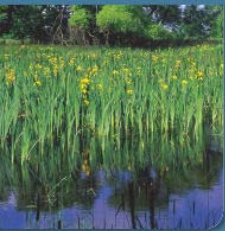
- Vízkivétel
(Malomzug-Décsipusztai csatorna, Fazekaszugi főcsatorna, Dögös-Kákafoki főcsatorna, Hármaskörös, Szarvas-Békésszentandrás- és Félhalmi holtágrendszer)
- Vízkivezetés, elterelés
- Vízbevezetés

2. Tápanyag és szervesanyag terhelés

- Diffúz mezőgazdasági eredetű hatás
- Szennyezett üledék
- Kommunális szennyvíz-bevezetés

3. Sótartalom és hőterhelés

- Használt temálvíz bevezetés (Hármaskörös, Szarvas-Békésszentandrás holtágrendszer)

Jelentős vízgazdálkodási problémák

Felszín alatti vizek

1. Mennyiségi problémák

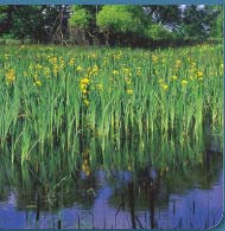
- közvetlen vízkivétel
- illegális vízkivétel

2. Nitrát és ammónium szennyezésekkel kapcsolatos problémák

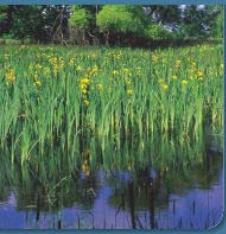
- kommunális hulladéklerakók
- diffúz szennyezés településről és mezőgazdasági területről

3. Egyéb szennyezések

- rétegvíztesteknél természetes eredetű vízminőségi probléma
- termálvíztesteknél (összsó, fenol)

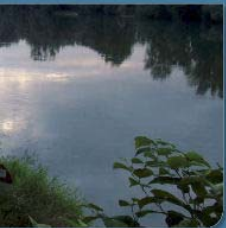
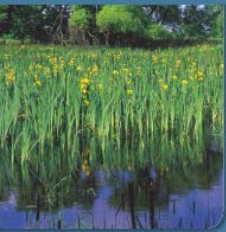
Erősen módosított és mesterséges víztestek

Víztestek	Módosítottság/létrehozás oka
1) erősen módosított	
Hármas-Körös	árvízvédelem - töltések duzzasztómű - tiszai vízátvezetés tározása
2) bizonytalan, hogy erősen módosítottá nyilvánítsák-e	
Szarvas-Békésszentandrás holtágrendszer	integrált hasznosítású, nem holtág jellegű
3) mesterséges víztestek	
Dögös-Kákafoki főcsatorna Malomzug-Décsipusztai csatorna Fazekaszugi főcsatorna	öntözés, belvízelvezetés öntözés, belvízelvezetés belvízelvezetés

Kérdés

- Egyetért-e azzal, hogy a megadott indok alapján erősen módosított víztestté kell nyilvánítani a Szarvas-Békésszentandrás holtágrendszerét ?

A vizek állapota jelenleg

Vízfolyások - összesen 4 db

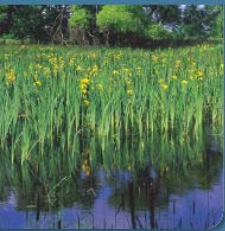
ebből: 1 db jó, 3 db nem jó

Állóvizek - összesen 5 db

ebből 0 db jó, 3 db nem jó, 2 db adathiány miatt
nem dönthető el

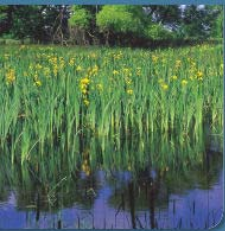
Felszín alatti vizek - összesen 7 db

ebből 3db jó, 0 db nem jó, 4 db állapota
bizonytalan

Célkitűzések és mentességek a 2-16 Hármaskörös alegységen

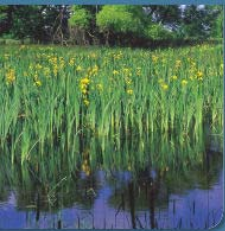
Víztestek típusa	Víztestek száma (db)	Jelenlegi jó állapot v. potenciál fenntartása (%)	Jó állapot/potenciál elérése		
			2015-re (%)	2021-re (%)	2027-re (%)
Vízfolyások összes	4	25	25	25	25
Természetes	0	-	-	-	-
Erősen módosított	1	100	-	-	-
Mesterséges	3	-	67	33	-
Állóvizek összes	5	-	-	100	-
Természetes	3	-	-	100	-
Erősen módosított	-	-	-	-	-
Mesterséges	2	-	-	100	-
Felszínalatti vizek	7	86	-	-	14

A célkitűzések 2015 utánra tervezett határideinek okai

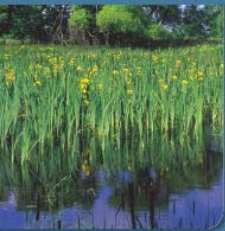
Időbeni mentességek főbb okai:

- Műszaki megvalósítás időigénye, vagy adminisztratív korlátok (Dögös-Kákafoki-főcsatorna, Hármaskörös, Szarvas-Békésszentandrás-, Peresi- és Félhalmi holtágrendszer,)
- Aránytalanul magas gazdasági terhek, megfizethetőségi finanszírozási problémák (Iskolaföldi halastavak, Körös-Maros köze porózus és sekély porózus felszín alatti víztestek)
- Nem ismert a kedvezőtlen hatás oka (Körös-Maros köze porózus és sekély porózus felszín alatti víztestek)

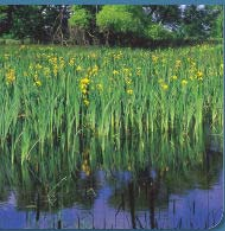

Főbb intézkedések csoportosítása

1. Tápanyag- és szervesanyag terhelések csökkentése
2. Egyéb szennyezésekkel kapcsolatos problémák megoldása
3. Vízfolyások és állóvizek szabályozottságának csökkentése
4. Fenntartható vízhasználatok, a vizek mennyiségi állapotának javítása
5. Megfelelő ivóvízminőséget biztosító intézkedések
6. Védett területekre vonatkozó egyedi intézkedések
7. Átfogó, országos intézkedések

Tápanyag- és szervesanyag terhelések csökkentése

1. Területi agrárintézkedések

- Művelési mód és/vagy művelési ág váltás síkvidéken belvív- és nitrátérzékeny területeken (Dögös-Kákafoki fcs., Malomzug-Décsipusztai-cs., Fazekaszugi-fcs.)
- Belvízvisszatartás (Dögös-Kákafoki fcs., Malomzug-Décsipusztai-cs.)

Megvalósító, költségviselő: mg-i gazdálkodók

2. Vízfolyások és állóvizek rehabilitációja

- Földhasználati viszonyok átalakítása és fenntartása ártéren, hullámtéren (Hármas-Körös)
- Partmenti puffervonal kialakítása vízfolyások partja mentén (Dögös-Kákafoki fcs., Malomzug-Décsipusztai-cs.)
- Vízfolyások és állóvizek medrének fenntartása (Dögös-Kákafoki fcs., Malomzug-Décsipusztai cs., Fazekaszugi fcs., Szarvas-Békésszentandrás-, Peresi- és Félhalmi holtágrendszer)

Megvalósító, költségviselő: vízfolyások tulajdonosa, kezelője

3. Csatornázás és szennyvízelhelyezés

- Csatornázás a szennyvízprogramon felül (Szarvas-Békésszentandrás-, Peresi- és Félhalmi holtágrendszer)
- Szennyvíztelepek építése és illegális szennyvízbevezetések feltárása (Szarvas-Békésszentandrás holtágrendszer)

Megvalósító, költségviselő: önkormányzatok, lakosság

Egyéb szennyezésekkel kapcsolatos problémák megoldása

1. Ipari szennyvízkibocsátásokból származó terhelések csökkentése

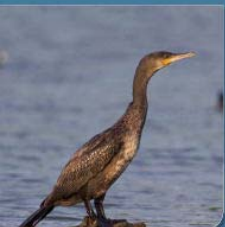
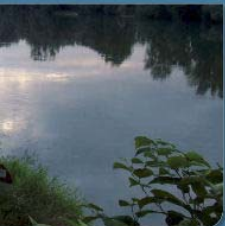
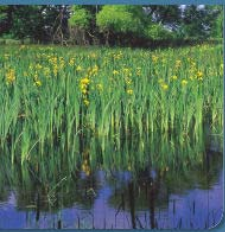
- Ipari szennyvíz és használt termásvíz közvetlen bevezetések felülvizsgálata, korlátozása, szükség szerint megszüntetése (Hármas-Körös)

Megvalósító, költségviselő: a kibocsátók feladata és költsége

2. Felszín alatti vizeket veszélyeztető, ipari és mezőgazdasági eredetű szennyezett területek feltárása, kármentesítése

- Országos Környezeti Kármentesítési Program (Szarvas-Szentesi út, Gyomaendrőd-Nagylapos, Kardos-Csabai út és Hosszú sor monitorozás alatt)
- Szakszerű kútkiképzés, kútrekonstrukció (Körös-Maros köze sekély porózus, Körös-vidék, Sárrét sekély porózus)

Megvalósító, költségviselő: szennyezett területek tulajdonosa, kezelője

Vízfolyások és állóvizek szabályozottságának csökkentése

1. Kis és közepes vízfolyások rehabilitációja

- Ártéri/hullámtéri gazdálkodás, védősáv kialakítása (Hármas-Körös)
- Partmenti puffersáv (Dögös-Kákafoki fcs., Malomzug-Décsipusztati-cs., Peresi holtágrendszer)
- Üledék egyszeri eltávolítása (Dögös-Kákafoki fcs., Malomzug-Décsipusztati-cs., Fazekaszugi-fcs., Peresi holtágrendszer)

Megvalósító, költségviselő: a vízfolyások tulajdonosa, kezelője;
ROP-ból, KEOP-ból

2. Nagy folyók szabályozottságának csökkentése

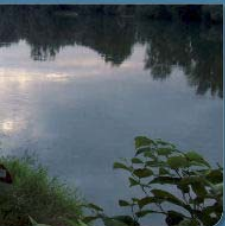
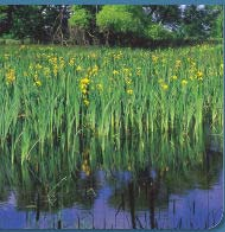
- Hullámtéren speciális gazdálkodási formák alkalmazása (Hármas-Körös)
- Mentett oldali holtágak és mellékágak rendszeres vízpótlása, illetve cseréje (Hármas-Körös)

Megvalósító, költségviselő: KÖR-KÖVÍZIG, központi költségvetési forrásból

3. Mesterséges csatornák rekonstrukciója

- Vízfolyások medrének fenntartása (Dögös-Kákafoki fcs., Malomzug-Décsipusztati-cs., Fazekaszugi-fcs.)

Megvalósító, költségviselő: a csatorna tulajdonosa, kezelője

Fenntartható vízhasználatok, a vizek mennyiségi állapotának javítása

1. A felszíni vizek fenntartható használata

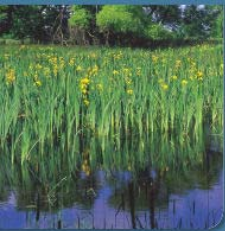
- Vízkormányzás, átvezetések, gravitációs kapcsolatok helyreállítása

Megvalósító, költségviselő: engedélyezés, ellenőrzés állam; alkalmazkodási int. megvalósítói a vízhasználók

2. Felszín alatti vizek fenntartható használata

- Vízhasználatok szabályozása igénybevételi korlátokkal
- Víztakarékosságot elősegítő intézkedések
- Víztakarékos növénytermesztési módok

Megvalósító, költségviselő: engedélyezés, ellenőrzés állam; alkalmazkodási int. megvalósítói a vízhasználók

Megfelelő ivóvízminőséget biztosító intézkedések

1. Ivóvízminőség-javító program

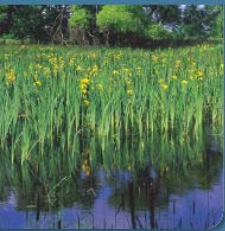
- Cél 2013-ig felszámolni az egészséget befolyásoló minőségi problémát (IJP terveinek elvi eng.-e folyamatban van)

Megvalósító, költségviselő: önkormányzatok, állami támogatással;
lakossági díjtételek módosulnak

2. Ivóvízbázisok biztonságba helyezése és biztonságban tartása

- Vizek állapotát veszélyeztető szennyezett területek kármentesítése
- Művelési mód és/vagy művelési ág váltás síkvidéken belvív- és nitrát érzékeny területeken

Megvalósító, költségviselő: vízmű tulajdonosa (önk., állam) és üzemeltetője

Védett területekre vonatkozó egyedi intézkedések

1. Halas vizek

- Hármaskörös (vízvédelmi intézkedési programot kell készíteni)

Megvalósító, költségviselő: vízhasználók, akik a nem megfelelő vízminőséget okozzák (HOP-ból)

2. Természetes fürdőhelyekre vonatkozó speciális intézkedések

- A nem megfelelő minőségű, a fürdővizek tágabb környezetét érintő intézkedések (3 kijelölt fürdőhely van)

Megvalósító, költségviselő: a kijelölt fürdőhely kezelője, tulajdonosa, ill. a minőséget befolyásoló vízhasználók

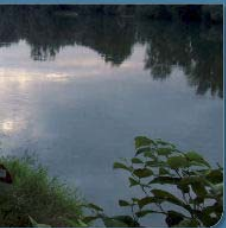
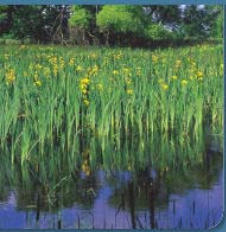
Átfogó, országos intézkedések

1. Vizsgálatok

(környezeti hatásvizsgálatok, felülvizsgálatok)

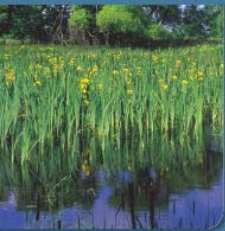
2. Engedélyezési eljárások

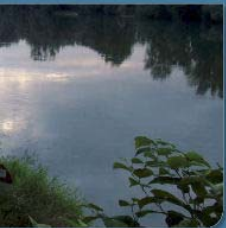
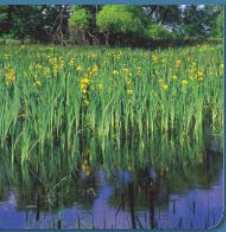
3. Monitoring fejlesztése

Legfontosabb kérdések a résztvevők felé

1. Egyetért-e a javasolt célokkal, intézkedésekkel, koncepciókkal? Ha nem, mi az, amit módosítana?
2. A javasolt intézkedések közül melyeket tartja reálisan megvalósíthatónak 2015-ig, és melyeket 2021-ig, illetve 2027-ig?
3. Az Ön szervezete milyen szerepet tud vállalni a tervezett intézkedések megvalósításában, a vizek állapotának javításában?
4. Amennyiben egy tervezett intézkedés az Ön által képviselt szervezet számára ebben a formában nem támogatható, mi ennek az oka, és lát-e olyan kompromisszumot, amely a szervezet részére még elfogadható, miközben a vizek állapota is javítható?

Köszönöm a figyelmet!